

2019

Langzaam weer naar Nederland

Teksten van het weblog 23/4 tot

Lesconil

Een zeevarend volk (23/4)

Vrijdag is het zo ver, dan vertrekken we weer naar la Roche-Bernard om te kijken hoe de boot er bij ligt, wat schoonmaakwerkzaamheden te verrichten en dan rustig aan richting Haarlem te gaan varen. We willen dan eerst nog wel een omweg naar het zuiden maken. In elk geval gaan we via la Rochelle en Boyardville en proberen we traditiegetrouw te gaan eten in le Sables d'Olonne voor Hannekes verjaardag.

Het afgelopen weekend heb ik nog twee keer opgetreden met de Filistijnen. Sinds een paar maanden speel ik mee met (of maak ik deel uit van) dit Haarlemse muziekcollectief / deze Haarlemse band. Het is vreselijk leuk en inspirerend om met een stel prettig gestoorden muziek te kunnen maken. Het is ook weer opvallend hoe snel je via muziek vrienden maakt. PM, Sjaak, Dick, Arjan, Eric, ik heb er van genoten.

Onze Dick heeft zich verdiept in de achtergrond van de Filistijnen en hij kwam tot de ontdekking dat zij een zeevarend volk waren. Logisch dat ik me bij hen thuis voel.

Maar sorry, mannen, ik moet nu even het zeegat uit!

In een huisje (28/4)

We zitten met de verwarming aan in een huisje. De camping van la Roche-Bernard verhuurt "mobile homes". Er staan twee van deze dingen, op een koopje gemaakt door de firma 'Ridorev' (waar die apostrof voor staat weet ik ook niet). Alles ademt bekknibbeling, de wc is te laag, de douchecabine spettert de badkamer nat en alles is van plastic. Maar het is een prima uitvalsbasis om aan de boot te kunnen klussen. Het nadeel is nu alleen dat het koud is. De temperatuur haalt in de middag met moeite de 14 graden en dat is voor het werken op een scheepsdek met water wat weinig. We hebben dus besloten om in elk geval vandaag nog maar even binnen te blijven en alleen voor de wandelingen met Ollie, gehuld in een fleecetrui jagen ons naar buiten.

De reis van Haarlem hierheen verliep, zoals gewoonlijk, probleemloos. De enige twee minpuntjes waren het lange wachten op de bus in Redon, maar dat wisten we vantevoren, en het feit dat de metrokaartjes in de Thalys uitverkocht waren.

La Roche-Bernard is vertrouwd, toen we langs het kroegje op het plein liepen werd er meteen gezwaaid door de eigenaar. Alleen is de koffietent van Helènes moeder verkocht. Toen we haar op straat tegen kwamen werd er vriendelijk geknikt. Ze zal dus wel met pensioen zijn, er is haar niets overkomen, ze zag er goed uit.

Zo kneuteren we verder. De verwachting is dat het morgen warmer wordt en in het weekend zelfs boven de 20 graden.

We moeten aan het werk.

Koop een boot en..... (30/4)

Koop een boot en werk je dood. Kent u die uitdrukking?

We zijn hard aan het werk om Chirripo donderdag weer te water te laten. De afspraak is gemaakt, maar eerst moet de romp nog worden schoongemaakt en in de was gezet. Vandaag is dat gelukt en dankzij het weer, dat nu wel mooi is geworden hebben we zelfs de zeilen er al op kunnen zetten. Dat blijft altijd een heel gepruts. De huid, dat is de hoes om het grootzeil, zit in een gleuf van de giek waar je ook het zeil zelf in schuift. En dat past maar net. Al met al was het toch wel een drie kwartier moeilijk doen.

Alexis, de botenman, had zijn winter werkzaamheden weer zo geweldig gepland dat het controleren van de dynamo en de motorbeurt pas gisteren en vandaag zijn gebeurd. De dynamo was, zoals ik al vermoedde, overleden. Bovendien bleek dat ik de pomp van de koeling vorig jaar toch niet helemaal goed had gemonteerd waardoor de aandrijfriem flink was afgesleten. Goed dat je dan een vakman in de buurt hebt. Het enige probleem is nu nog (afkloppen!) het fornuisje. Een

van de branders is kapot, dat wil zeggen, hij doet het nog wel maar hij brandt onregelmatig. Ik ben speciaal naar Almere geweest om een nieuwe te kopen, maar ze blijken me een verkeerde te hebben verkocht. Vandaag heb ik telefonisch overlegd, ze gaan kijken hoe snel ze een andere kunnen opsturen. Geen reclame voor George Kniest, ik had hen uitgelegd welk type brander ze me vijf jaar geleden hebben geleverd. Maar goed, als dat het ergste is.

Morgen moeten we nog even de anti-fouling, de verf tegen enge onderwaterbeesten, bijwerken en nieuwe diesel, benzine en gas kopen en we kunnen te water.

Vrijdag gaan we weer op de boot wonen.

We wachten af (4/5)

Het slaapt toch lekkerder op de boot dan in een gehuurd huisje. Knus met een extra slaapzak over de dekbedden. De temperatuur laat nog wel wat te wensen over dus zeker op het water is verwarming en dons geen overdaad. We hebben besloten om nog maar even in la Roche-Bernard te blijven liggen. De verwachting is dat het pas over een week beter wordt en haast hebben we niet.

Alles is ingericht en geregeld voor vertrek. Het blijft tobben met de brander van het fornuis, George Kniest, de watersportzaak, doet zijn best, maar ook daar komen ze er niet uit. De geleverde branders zijn te groot en hun leverancier snapt blijkbaar het verschil tussen 16 en 14 centimeter niet. Het probleem is gelukkig niet acuut. Een lekkende kraan was dat wel, na het vullen van de watertanks bleef de warmwaterkraan druppelen langs de zijkant waardoor een kastje vol met water liep. De plaatselijke bricomarché kon ons een nieuw binnenwerk leveren. We moeten nog op zoek naar eenzelfde type als er in zat want hij draait de verkeerde kant op, maar de lekkage is verholpen.

Zo brengen we onze dagen door in gepaste ledigheid, wachtend op beter weer.

Maar er zijn slechter plekken denkbaar om dat te doen.

Anne Marie koekoek (5/5)

Bij het wandelen langs de Vilaine horen we voortdurend koekoeken roepen.

Hanneke is helemaal geïntrigeerd door deze vogels. Dat komt door het voortplantingsgedrag.

Het vrouwtje zoekt een nest uit van een andere vogels waar al eieren in liggen, gooit er een ei uit en legt er daar zelf eentje voor in de plaats. De nietsvermoedende adoptieouder gaat er op zitten.

Omdat de broedtijd van het illegale ei korter is dan dat van de eigen kinderen in spe wordt het koekoeksjong als eerste geboren. Die flikkert vervolgens de andere eieren er uit en monopoliseert zo voedselvoorziening van ma en/of pa.

Hanneke vindt dit een mooie vondst, ik vind het asociaal.

Zou dat nou het verschil in wereldvisie zijn tussen mannen en vrouwen?

Afscheid van la Roche-Bernard (12/5)

We hebben vanmorgen onze thuishaven, het "home away from home" vaarwel gezegd. La Roche-Bernard heeft heel veel Britse bezoekers, maar misschien zou ik het beter kunnen hebben over "maison loin de la maison". Dat lijkt me aan de andere kant weer geen goed Frans....

Na een rustige week op de boot, wachtend op beter weer, werd het tijd het ruime sop te kiezen.

Voordat het zover was hebben we eerst nog een toeristische vaartocht gemaakt met de "vedettes jaunes", de toeristenboten die de Vilaine onveilig maken. Bij ons contract bleken kaartjes inbegrepen voor dit vervoermiddel, dus we zijn naar Arzal gewandeld, zo'n tien kilometer stroomafwaarts en hebben ons terug nautisch laten verplaatsen. Dat leverde nog even paniek op want de boot voer la Roche voorbij. Dat bleek gelukkig een omweg te zijn om de inzittenden een blik te gunnen op de resten van de door de Duitsers gebombardeerde oude spoorbrug.

De sluis naar zee leverde een overspannen sluismeester en relaxte bootbezitters op, maar geen problemen. Daarna konden we voor het eerst weer eens zeilen. Onderweg naar Piriac sur Mer bleek dat alles functioneerde, de reeflijnen goed in het zeil zaten en alle knoopjes goed waren gelegd.

Nu liggen we in Piriac, weer op zout water. En dat ruikt toch heel anders dan een zoetwater rivier.

Als het niet gaat zoals het moet.... (14/5)

Dan moet het dus maar zoals het gaat.

Vandaag zijn we direct na het openen van de haven Piriac uitgevaren. De sluisflap die de haven tegen leeglopen moet behoeden ging een dik kwartier later open dan was aangekondigd. De luchtdruk is nogal hoog en dat betekent dat ook de vloed minder hoog is en dus later het vereiste niveau bereikt. Ik weet dat ook pas sinds kort, maar vandaag was de eerste keer dat ik het bewust heb geconstateerd.

Er werd een mooi windje uit het ONO verwacht. Mooi om op naar het zuiden te zeilen, naar Herbaudière op het eiland Noirmouthier. Dat viel tegen. Hij was veel harder dan aangekondigd (30-35 knopen, een windkracht 7) en bovendien zat er helemaal geen noord in. We moesten dus nogal scherp varen en met een redelijk zware zeegang..... We hebben besloten om te draaien en naar het noorden te gaan, naar Crouesty. Eerst alleen op het grootzeil en toen de wind wat was afgenomen op beide zeilen, zijn we naar de haven gevlogen. Stevige wind is nooit een probleem als je hem half achter hebt en de golven meelopen. Dat was nu dus het geval.

We liggen in de grote haven van Crouesty aan de ingang van de Golfe de Morbihan. Het is nog rustig want buiten het seizoen en buiten het weekend. Dat is wel zo aangenaam. Omdat we weer een betaling hebben voor twee nachten met ons passeport blijven we hier ook maar weer even liggen.

Haast hebben we niet, we liggen met de kop in de wind en het is aangenaam op het achterdek.

Uit de wind, in de zon.

Vauban-city (17/5)

Omdat we al een tijdje in Bretagne rondvaren komen we nauwelijks op nieuwe plaatsen. Daardoor vallen details des te meer op. Zo ook in le Palais op Belle Île, het deels historische stadje met zijn dominerende citadel. De oude fortbouw Vauban heeft hier, misschien nog wel het meest van alle plaatsen, zijn sporen achtergelaten. Als je 's morgens door de verlaten slotgracht loopt valt op welke dreiging er voor kwaadwillende elementen moet zijn uitgegaan van het paleis / fort / kazerne complex. Links rijst de natuurlijke rots op, rechts een hoge natuurstenen muur. Er is nergens een raam te zien. Op strategische plaatsen zijn er kantelen met schietsleuven. En dat alles bereik je via een poort en een tunnel die suggereert hoe dik de muren zijn. Ga dan de machthebber nog maar eens om een gunst vragen.

Het geheel doet me denken aan een bouwsel dat we jaren geleden hebben bezocht in Fatehpur Sikri in India. De Moghul vorst Akhbar had daar een toren met een kolom in het midden voor zijn troon. Als je hem wilde spreken moest je naar hem toe over een loopbruggetje van een halve meter breed met aan beide zijden een val van een meter of tien. Dan denk je ook even na.

Bij dit soort oude bouwsels wordt tegenwoordig de somberte verzacht door de tijd. De muren van de citadel zijn begroeid met kleine plantjes die kleurrijk bloeien. Ook de oude, verstopte stadsgracht is veranderd in een verstild park. Tussen de indrukwekkende muren groeien nu bomen van vele tientallen jaren oud. Oude verdedigingswerken krijgen op die manier een nieuwe charme. Sic transit de gloria mundi toch niet zo erg.

*Normaal heb ik het niet op graffiti, maar deze vond ik prachtig!
(Op een muur vlak bij de haven van Vannes)*

De Morbihan in en uit (22/5)

We zijn de Golfe de Morbihan ingevaren naar Vannes en twee dagen later weer terug. Eindelijk knapt het weer op. Het is nu aangenaam, een graadje of twintig maar helaas staat er te weinig wind om behoorlijk te kunnen zeilen. Nu is dat voor het in- en uitvaren van de Golfe niet zo erg. Tussen de vele eilanden die er liggen heb je een nogal draaiende windrichting en door de enorme stroming, vooral in het eerste stuk, ga je toch al met een noodgang op je bestemming af.

Vannes is een leuk oud stadje met tuinen onderaan de middeleeuwse stadsmuren en vakwerkhuzen aan de smalle straatjes in het oude centrum. Voor Hannekes verjaardag hadden we in les Sables d'Olonne willen gaan eten maar dat was niet haalbaar door de voortdurend uit de verkeerde richting waaiende wind. Dus dan maar eerst naar Vannes en daar het verjaardagsdiner. Toen we om half zeven 's avonds aankwamen bleken de havenmeesters al naar huis te zijn. Vreemd als de haven maar een uur bereikbaar is omdat de sluis daarna dicht gaat. Je zou verwachten een plekje aangewezen te krijgen, maar niets van dat alles. Het zal wel iets met arbeidsvoorwaarden en de macht van de Franse vakbonden te maken hebben. We zijn illegaal ergens gaan liggen en daar bleek de volgende ochtend geen bezwaar tegen te zijn.

Na een geslaagd etentje en een tweede nacht overblijven hebben we ons op de ebstroom terug langs de vele eilandjes laten slepen. Daarbij bleek weer eens hoe vreemd getijdenstromingen kunnen zijn. Op een breed stuk met een ondiepte in het midden blijkt de stroom aan weerszijden tegengesteld te lopen, terwijl je toch dezelfde kant uit vaart. Hoe dichter je bij zee komt, hoe sterker de stroom wordt. We hadden bijna aan het eind een stroom mee van bijna zes knopen, dat is ruim tien kilometer per uur. Wie schetst onze verbazing toen we een zeilboot tegen kwamen die tegen deze stroom in naar binnen probeerde te varen, onder zeil en met de motor er vol op. Hij kwam bijna niet vooruit.

Je vraagt je dan toch af wat er aan de hand is. Kijken mensen niet naar de tijden van eb en vloed of kunnen ze niet een paar uur wachten?

Denkfouten (26/5)

Ik vraag me wel eens af of een aantal mensen niet kan nadenken. Vaak geldt dat voor dienstverleners uit de publieke sector. Als je vuilcontainers alleen beschikbaar stelt aan houders van een pas of mensen die over een code beschikken, vraag je volgens mij om zwerfvuil. Daar moest ik aan denken toen bleek dat er een code nodig was in de haven op Île d'Yeu. Wat me ook verbaasd had, een paar dagen eerder, was dat het havenkantoor in Vannes was gesloten op de enige tijd dat boten konden binnenvaren. Vannes kent een getijdenhaven met een sluis die open was tussen half zeven en half acht, maar de havenmeesters waren al naar huis en dus moesten de arriverende schippers zelf een plekje zoeken. Voor de cijfercode die nodig was om de steigers te verlaten en het sanitair te betreden moest je bij andere boten aankloppen. De rest van de dag was het kantoor open maar konden er geen schepen de haven in- of uitvaren. Het zal wel iets met cao's en arbeidsvoorwaarden te maken hebben, maar ik vind het vreemd.

Gelukkig kennen in Frankrijk bakkers en supermarkten ruime openingstijden maar bij de toeristenbureaus is het doffe ellende. Wie verzint het om die te sluiten op zaterdagmiddag en zondag, de momenten dat je de meeste bezoekers zou verwachten? En dan heb ik het nog niet over Pasen, Pinksteren en Maria Hemelvaart. Wij zijn er intussen aan gewend en hebben ons er op ingesteld, maar ik blijf het vreemd vinden. De 24-uurs economie is misschien op allerlei punten een beetje doorgesloten, maar de werknemers op deze manier beschermen lijkt me het andere uiterste. Iets langer nadenken over openingstijden zou geen kwaad kunnen.

Blues in la Rochelle (31/5)

Vandaag zijn we in la Rochelle aangekomen. Het is te merken dat dit het hemelvaartsweekend is, er varen veel meer boten dan de afgelopen dagen. Dat komt natuurlijk ook door het feit dat het nu een stuk warmer is geworden en de zon zich laat zien. Alleen de wind wil niet erg meeweken, die heeft er min of meer de brui aan gegeven. We hebben besloten niet naar Île de Ré te gaan. St. Martin is sowieso al erg toeristisch maar dit weekend verwachtten we weer over de boten naar de andere kant van de haven te kunnen lopen. Daar komt nog bij dat we vroeg op het tij uit de vorige haven, Bourgenay, moesten vertrekken en dan uren gaan liggen om St. Martin in te kunnen vanwege de gesloten sluis. Vervolgens zou Boyardville dan ook onbereikbaar worden, kortom, dan maar naar een altijd aanloopbare haven, la Rochelle dus.

Toen ik naar het havenkantoor liep zat er bij het cafeetje een jongen met een versterker en een gitaar. Ik heb gevraagd of we samen iets zouden kunnen spelen. Dat kon. Hij zou een half uurtje later met zijn maten gaan optreden op straat. Ik ben naar ze toe gegaan toen ze er stonden, bluesharp in de hand. Dat leverde een leuke sessie op met een E-blues, door mij geïmproviseerd op harmonica en zang en met begeleiding van drie Fransen. Er was nog even verwarring over de toonsoort op (waarom noemen ze hier een E een mi?) maar het klonk lekker en het publiek was enthousiast. Er verschenen vele munten en een biljet van vijf in de hoed en men swong. Nu zit ik met spanning te wachten op de video van het geheel. Die zouden ze me sturen.

Met Patrick van les Nouveaux Dossiers

Historie (3/6)

Het havenfront van la Rochelle blijft indrukwekkend. Voor de binnenhaven vaar je tussen de twee grote torens door om dan af te meren aan de bezoekerssteiger. Dat mochten wij dus niet. De havenmeester kwam met zijn bootje aanvaren en vertelde dat er teveel reserveringen waren. Of we maar in het grote boten bassin, het Bassin des Chalutiers wilden gaan liggen. Daarvoor moesten we onder de oude, uit 1873 stammende brug door. Dat is een indrukwekkende contraptie die rammelend en kreunend omhoog gaat. Maar hij doet het. Het bassin is alleen toegankelijk rond hoogwater maar dat was geen probleem. Uiteindelijk lagen we aan de kop van een steiger, omringd door zeil- en motorboten die bijna allemaal tweemaal zo groot waren als wij. Maar het uitzicht was verder prima. Dat gold niet voor het sanitair. Onder het havenkantoor zijn twee doucheruimtes en twee toiletten die ongemeen smerig zijn. Ik heb het genoeg gehad de schoonmaakster te ontmoeten die, slechts voorzien van een lapje, zonder emmer of reinigingsmiddel de wc's en wasbakken te lijf ging. Daarna tekende zij trots de aan de muur hangende lijst af. In tegenstelling tot voorgaande jaren hoef je tegenwoordig niet meer apart te betalen voor de douche. Dat dan weer wel.

Het havenfront is de laatste jaren opgeknapt. De hobbelige kaden zijn grotendeels vervangen door geëgaliseerde zandsteen en de straat is autovrij gemaakt. Het ziet er fantastisch uit. Vlak bij de Tour de la Chaîne, een van de twee toegangstorens, staan grote billboards met de geschiedenis van de stad. Wat mij vooral opviel was dat men zonder enig commentaar vermeldde dat la Rochelle het vertrekpunt is geweest van 432 slavenschepen die hun handel naar de Amerika's hebben vervoerd. Dat zou in de huidige tijd in Nederland ondenkbaar zijn.

De ingang naar het Bassin des Chalutiers

#Metoo (4/6)

Vanmiddag ben ik ongeveer aangerand door Gala uit de buurt van Limoges. Dat ging als volgt: Achter de bezoekerssteiger van Boyardville ligt een kroegje genaamd Le Bout. Het maakt de indruk van een tropisch tentje. Helaas is het door de recente vernieuwing van de dijken rond de instroom naar de zoutpannen, verderop op Île d'Oleron verstopt geraakt achter een beschermende heuvel. "Au bout de la port il y a Le Bout". Men heeft nog geprobeerd het uitzicht te verbeteren vanaf een op het dak gebouwd terras. Voor de trap daar naartoe hing vandaag helaas een touw.

Ik dacht nog even dat ze gesloten waren maar Ollie en ik werden welkom geheten door een schaars geklede dame van, naar later zou blijken, 39. Ze begeleidde me naar het luik waar je de bestellingen kon doorgeven en even later zat ik met een Grimbergen voor me en haar aan mijn zijde. Ze bleek gigantisch dronken. Zij sprak Engels, want daar kon ze haar gevoelens beter in kwijt dan in haar eigen Frans, ik vond dat je in Frankrijk toch vooral Frans moest spreken, maar dat deerde haar niet. Ze vroeg me het hemd van het lijf en toen ik het had over "wij" werd mij gevraagd wie dat dan wel waren. Hoelang Hanneke en ik bij elkaar waren en wat daarvan het geheim was en dat zij dat ook wel wilde en hoe oud ze was (39 dus) en wat mijn geheim was en... Dit alles werd vergezeld met kneepjes in mijn dij, mijn arm en mijn zij.

Van binnen klonk het verzoek of ze wilde komen. Ze vertelde dat dat haar zus was, weliswaar niet haar echte, maar dat voelde zo. Ze begon mij kond te doen van haar familierelaties. Ik heb haar nogmaals opmerkzaam gemaakt op het verzoek naar binnen te gaan.

Kort daarna werd er muziek opgezet en verscheen er een andere dame, naar ik vermoed de geadopteerde zus. Zij was zo mogelijk nog meer onder invloed. Ze begon mijn richting uit te dansen waarbij ze haar jurkje optrok tot ver boven haar gebloemde slipje.

Ik heb afgerekend en ben gevluht.

Storm (7/6)

Om ons heen giert de wind. We liggen in de haven van la Rochelle, deze keer in les Minimes, het botenpakhuis met zijn vele duizenden ligplaatsen en het personeel in uniform.

Vanuit Boyardville zijn we een dag eerder vertrokken dan gepland om niet vandaag te hoeven varen. Er werd storm verwacht en dan kun je beter binnengaats liggen in een grote haven. Bovendien moesten we nodig boodschappen doen en de supermarkt ligt zeven kilometer verderop in St. Georges d' Oléron dus verkassen naar dicht bij onze vertrouwde Carrefour leek verstandig. Daar hebben ze bovendien het goede hondenvoer en naar later bleek, nog met korting ook.

Toen we goed en wel lagen kregen we van het havenkantoor een sms waarin we werden gewaarschuwd voor zwaar weer. Dat was wat vervreemdend. Je zit op het dek in een lekker zonnetje, het is bijna windstil en dan zo'n bericht. We hebben de boot extra goed vastgelegd, de genua nog een beetje stijver opgerold en de hoezen om het zeil en de stuurstand gedaan. Ondanks de weinige wind klapperde er bij een buurboot een zeil, dus dat heb ik, samen met een passerende man, ook maar even vast gezet. We waren voorbereid.

Vannacht werden we rond een uur of drie wakker van een gierende wind. Even later zwakte die weer af dus we dachten dat dat het was. Niet dus. Vanmorgen trok hij aan tot een zware storm. Op het metertje zag ik een windsnelheid van 54 knopen, dat is 100 kilometer per uur. Dus snel maar weer de stuurhoes er omheen. Naar mijn gevoel ging het even later nog harder waaien.

We zijn nog even richting strand gelopen, maar dat was bijna niet te doen, je werd gezandstraald. Dus zitten we binnen en scrabbelen. Langzaam begint het een beetje rustiger te worden. Morgenmiddag wordt er een windkracht drie verwacht. Ik kan het me niet voorstellen.

Helden (13/6)

Gisteren kregen we een mailtje van de vereniging van havens in de Morbihan. We werden verzocht op donderdag tussen elf en half twaalf onze haven uit te varen en buiten de misthoorn te laten horen. Als eerbetoon.

Bij de storm van afgelopen vrijdag is een boot van de SNSM (de Société Nationale des Sauveteurs en Mer, de Franse KNRM) uitgevaren om een vissersboot te helpen. Op dat moment waren er windstoten van 60 knopen (dik 110 km/h) en metershoge golven. Een van die golven heeft een raam van de reddingsboot ingebeukt die daardoor is gekapseisd. Er waren zeven mannen aan boord. Toen de boot omsloeg bliezen hun automatische reddingsvesten zich op. Vier opvarenden konden daardoor de tweehonderd meter naar de wal overleven. Drie kwamen klem te zitten onder het dak van de kajuit en verdronken.

Hulpverleners als deze moeten we eren. Zij wagen letterlijk hun leven om anderen te helpen.

Daar mag je best voor toeteren. Sterker nog, daar horen we allemaal voor te toeteren.

Weersgesteldheden (17/6)

Vandaag heb ik voor het eerst dit jaar in een t-shirt achter het roer gestaan. De afgelopen tijd was het weer niet om over naar huis te schrijven. Vrijdag een week geleden hadden we storm, daarna was het steeds druilerig en kwam de temperatuur nauwelijks boven de 15 graden. Vandaag was er dan weer nauwelijks wind. Maar een beetje sukkelen over een spiegelzee met een lekker zonnetje is nooit weg. Eergisteren hebben we Ollie niet blij gemaakt, onszelf trouwens ook niet, maar wij hadden inspraak. Er stond een stevige wind toen we uit Bourgenay vertrokken en vanaf de oceaan kwamen flinke rollers op ons af. Daar kwam bij dat de wind ook nog eens uit het westen woei, waardoor we zeer scherp moesten zeilen. Dat is hondsvermoeiend. Ollie heeft dan ook bijna de hele stampende tocht rillend op schoot gezeten. Wij waren gebroken bij aankomst.

We verplaatsen ons op dit moment eenmaal per twee dagen. Dat is lekker rustig en op die manier profiteren we optimaal van ons passeport escales, waarmee we immers steeds twee dagen "gratis" in de havens kunnen liggen. In Piriac was het aanzienlijk drukker dan een paar weken geleden. De toeristententjes zijn geopend en het geheel maakt zich op voor het zomerseizoen. En het weer begint, zoals gezegd, mee te werken.

We liggen aan de bezoekerssteiger in la Trinité sur Mer, de thuishaven van vele wedstrijden, vooral van hele grote multihulls. Aan de boulevard bevindt zich de winkel van de beroemde zeefotograaf

Plisson. Ik kan geen genoeg krijgen van de prachtige beelden die hij in de afgelopen dertig jaar heeft geschoten. Dwalend langs de foto's val je van de ene artistieke verbazing in de andere. Ik wou dat ik zo'n foto-oog had, niet om er bekend mee te worden maar om elke keer maar weer te kunnen verzuchten: "Wat mooi! Heb ik dat gemaakt?"

Een foto van Philip Plisson, Pêcheur d' Images

Een zwemvarken (18/6)

In een achterafstraat in la Trinité vind je een prachtige serie dierenfoto's van de fotograaf Erwin Balanca. Hij werkt zowel met macro- als telelens en heeft van spelen met scherptediepte zijn specialiteit gemaakt. De reeën, lepelaars en slakken lijken los te komen van hun omgeving en te zweven in een vervreemdend licht. Er hangt een foto tussen van een groep zwemmende everzwijnen met daaronder iets over een zwijn op het eiland Houat. Ik vond dat zo opvallend dat ik het ben gaan nazoeken.

In 2011 werd op het eiland Houat een wild zwijn aangetroffen. Hoe het beest er is gekomen was een raadsel. Nou ja, niet helemaal, want zij (het bleek een vrouwtje) moet de dik 20 kilometer vanaf de kust hebben gezwommen, aannemend dat ze niet als verstekeling is meegevaren. Het haalde de plaatselijke pers. Twee dagen later bleek ze verdwenen. Ze dook weer op op Belle Île, nog eens acht kilometer verder in zee. Uit angst dat ze zich zou voortplanten hebben ze haar maar afgeschoten.

Nu blijft bij mij de vraag hangen: wisten ze dat ze zwanger was of verwachtte men dat deze zwempartij tot de verbeelding van een mannetjeszwijn zou spreken?

21 juni (22/6)

In Scandinavië vieren ze uitgebreid de langste dag. In Frankrijk hebben ze op die dag een ander feest, ik vermoed omdat het dag-nacht verschil niet zo extreem is als een stuk noordelijker. Hier wordt het fête de la musique gevierd.

In Vannes zag ik 's middags al dat er een aantal podia werd opgebouwd rond de haven en op verschillende plaatsen in de stad, maar niets had me voorbereid op de enorme drukte en het gigantische aantal bandjes dat zou gaan optreden. We hadden evenmin gerekend op de eindeloze mensenmassa die het geheel kwam aanschouwen. De weg onder de oude toegangspoort, waar normaal alleen de bedelaar met zijn hond te vinden was, zat nu verstopt. Er was geen doorkomen aan. Overal waren hamburgerwagens, patatkramen en barbe à papa tentjes verschenen en op de terrassen was het aantal stoelen verdrievoudigd. Het feest leverde een kakofonie op van door elkaar heen spelende muzikanten. Twee podia naast elkaar met een tussenruimte van een meter of tien komt de herkenbaarheid van het gebodene niet ten goede. Vanaf de boot, we lagen in de stadshaven, grenzend aan de boulevard, telde ik vier verschillende muziekstijlen.

Omdat we verhalen hadden gehoord over zatladders die op boten waren geklommen en we aan een steiger lagen die gemakkelijk te bespringen was, heb ik 's middags de havenmeester om een andere plek gevraagd. Dat was geen probleem. Nu lag er tenminste drie meter water tussen ons plankier en de kade. Het geluid werd er niet door gedempt, maar dat hoefde ook niet.

's Avonds zijn we de stad doorgeslenterd, dat wil zeggen, voor zover we ons tussen de mensen konden doorwringen. Dan zie je weer met hoeveel plezier sommigen hun instrumenten bespelen en hoeveel plezier anderen daar dan weer in scheppen. Al met al heerste er een vrolijke, ontspannen sfeer, waarbij me opviel dat ook Fransen geduldig en keurig in de rij gaan staan voor een ijsje of een broodje.

Tegen elven puilden de prullenbakken uit, tegen enen werd alles rustig en de hele nacht hebben we vrachtauto's horen rondrijden.

Toen ik om zeven uur Ollie ging uitlaten was alles weer opgeruimd en werd de zaterdagmarkt opgebouwd.

Mag ik in Nederland ook zo'n feest?

Blues en andere muziek (25/6)

La Peau de l'Ours in Port Louis is een wat morsig kroegje in het hoofdstraatje. Vorig jaar heb ik er met een aantal Fransen zitten jammen en dit jaar had ik ze al geappt of er nog gespeeld ging worden. Ik kreeg geen reactie. Zondagmiddag ben ik er langs gelopen met dezelfde vraag. Nu was het antwoord: vanavond.

Ik heb mijn setje mondharmonica's en mijn gitaar gepakt en ben er heen gegaan. Dat leverde een enorm leuk uurtje muziek op. Ze wilden vooral dingen van mij horen en dus heb ik met begeleiding van sologitaar, bas en drums allerlei dingen staan spelen. St. James Infirmary, One Meatball, Me & Bobby McGee, een paar bluesjes en zo nog het een en ander.

Door de ervaring met de Filistijnen de laatste maanden sta ik veel relaxter te spelen en zingen dan ik ooit heb gedaan en dat komt de kwaliteit van het gebodene ook nog ten goede. Spelen met een band is vreselijk leuk. Wie had gedacht dat ik dat op mijn leeftijd nog eens zou ontdekken?

Delicatus (29/6)

Op Île de Groix legden we in het lieve haventje van Port Tudy aan naast Delicatus, een Britse Hallberg Rassy van 35 voet. We hadden al een hele tijd naar ze uitgekeken maar nu op de valreep kwamen we hen toch nog tegen. Robin en Susan, de opvarenden waren er niet. Toen we een paar uur later naar de supermarkt liepen kwam ze terug van hun wandeling. De begroeting was uiterst hartelijk, zeer on-Engels met zoenen en zo.

Susan en Robin zijn de mensen die we de eerste keer in la Roche-Bernard hebben ontmoet en die we daarna ieder jaar weer verschillende keren zagen liggen in allerlei havens. Ze zijn al jaren aan het varen en hebben altijd boeiende verhalen bij de vele glaasjes wijn die we in de respectievelijke kuipen hebben genuttigd. Robin wordt volgend jaar tachtig maar je zou hem tien tot vijftien jaar jonger geven. Susan is een vriendelijke, kleine oud-lerares Frans. Robin was technéut, wat hij precies heeft gedaan weet ik niet. Beiden zijn typisch Brits, maar hebben een ongebruikelijke pan-Europese belangstelling. Daarnaast lijkt er geen onderwerp te bestaan waar ze niet over kunnen meepraten, boeiende mensen dus.

Leuk om deze globetrotters, ze vertelden over een gehuurd schip in Tasmanië, op de valreep tegen te komen. Jammer dat we de volgende dag afscheid moesten nemen. Zij gingen terug naar la Roche-Bernard, wij verder naar het noorden.

Maar we hebben adressen uitgewisseld en er zijn staande uitnodigingen in Winchester en Haarlem. Ik hoop van ganser harte dat het daar van komt.

Vingers (30/6)

De rivier de Odet stroomt bij de monding in Sainte Marine hard. Dat maakt aanleggen en wegvaren behoorlijk lastig. Zeker de ebstroom levert, omdat dan ook nog het water uit het achterland bij Quimper weg moet, tussen de steigers draaiingen op.

Aan de kade lag Enora, een motorsloep van een meter of elf afgemeerd aan een grotere motorboot. Hij werd gevaren door een pensionado die met vrienden en een stel dertigers, waarschijnlijk hun kinderen. Dochterlief stond wat te rommelen met de landvasten (voor landrotten: de aanlegtouwen). Ze had daar duidelijk weinig ervaring mee. De boot werd al snel gegrepen door de stroom maar de achtertros werd door haar niet snel genoeg binnen gehaald. Hierdoor ontstond er een knoop die achter de kikker van het andere jacht bleef steken. De lijn kwam met een klap strak te staan en vanaf Enora klonk een gil. Ik ben snel op de motorboot geklommen en heb de lijn met enige moeite los gemaakt. De sloep draaide rakelings langs een aantal afgemeerde zeilboten de rivier op en meerde een stuk verder aan de steiger tegenover ons af. Toen wij naar onze boot liepen informeerde ik nog even of alles goed was. Nee dus! Het meisje was met een vinger klem komen te zitten tussen de lijn en de kikker waardoor een deel van haar vinger was afgerukt. Even later vertrok zij met een opgeroepen EHBO-er.

Van dit soort ongelukken krijg ik nachtmerries. Toen wij op de Oostzee voeren gebeurde mij in de buurt van Utklippan bijna hetzelfde. Mijn wijsvinger zat klem tussen de lier en de genuaschoot. Gelukkig kwam ik er met een verwonding vanaf. Het litteken is nog steeds zichtbaar. Maar dat had net zo af kunnen lopen als bij dit meisje.

Ik heb toen geluk gehad. Zij nu niet.

Puzzelen (7/7)

Soms komt varen neer op veel rekenwerk. Rond de Bretonse kapen kan het flink spoken. Zelfs bij rustig weer botsen bij opkomend en afgaand tij de verschillende stromen uit de baaien op elkaar en dat kan lastige situaties opleveren. Vooral het Raz de Sein, ten zuiden van Brest is berucht. Anders dan bij de sterke stroming bij de ingang van de Golfe de Morbihan, is dit niet het soort stroming waar je je door kunt laten meeslepen. Hier word je meedogenloos heen en weer geslingerd. Dat gaat de hele dag door, behalve een half uurtje rond de kentering, als het hoog- of laagwater is. Vandaag zijn we tussen het Pointe de Sein en het gelijknamige eiland door gevaren, precies op het goede moment. Het was een probleemloze ronding van de kaap. We waren niet de enigen, verschillende andere zeilboten voeren samen met ons op en er kwam ook een aantal schepen ons tegemoet.

Om op tijd aan te komen hebben we nog twee uur geankerd in de baai voor Audierne, onze vertrekhaven vandaag. Daar zit je weer met het probleem dat je maximaal een uur na hoogwater kunt vertrekken. Ons doorvaartgaatje lag op vijf en een half uur voor hoog water, bijna op laag

water dus, het Raz ligt tweeënhalf uur varen weg, het tij duurt ruim twaalf uur, even rekenen, dus houden we dik twee uur over. Dan maar even een boekje lezen. Het voordeel van onze kaartplotter is dat hij precies aangeeft wat de verwachte aankomsttijd is op een bepaald punt. Dat maakt de planning een stuk gemakkelijker. Maar dan moet je die aankomsttijd wel goed berekenen.

Brief van een bevriende postbode (7/7)

POSTE RESTANTE - NOTITIE AAN EEN AFWEZIGE VRIEND

Hier alles goed.
Geen nieuws over de Engelandlaan.
Van de Robert Koch al evenmin.
Behalve dat de post weer naadje
was gesorteerd. Want niet goed gelegd.

In de Van Deventerstraat is een
huis okergeel geverfd. Maar
het kan ook dat me dat nu pas opviel.
In die mistroostige straat.
Waar praktisch elk venster is afgeschermd.

Bij de torenflat in de Van der
Scheerstraat sprong een golden
retriever -genaamd Vosje-
vrolijk tegen de postbode op.
Hoe is het met Ollie?

Op het Zuider Buiten Spaarne voer
een schip onder de naam Ora et
Labora (maar daar zijn er meer van)
langzaam richting de Rustenburgerbrug.
Hoe is het bootleven?

Er was nog een brandje in een snackbar
in de Lange Veerstraat, waar ze volgens
de stadsdichteres lekkere patat verkopen.
De Kleine Houtstraat maakt zich op voor
de wk-finale. Tompoucen reeds bij ons in huis.

Vriend, doe voorzichtig met de lijn
en de kikker. Pas op je vingers.
De Filistijnen maken wilde plannen
voor september, als jullie terug zijn.
Vergeet niet te genieten. Van het moment.

PM Delèfre

In het Kanaal (10/7)

Vandaag zijn we de laatste kaap om gevaren dus liggen we in het Kanaal. Wat opvalt is de enorme hoeveelheid Britten die we tegen komen. Vermoedelijk zijn dit vakantie-Britten, Engeland is immers in een dagtocht te bereiken. Buitenlandse zeilboten kun je van grote afstand herkennen door naar hun mast te kijken. Het is gebruikelijk dat bezoekende schepen een klein vriendschapsvlaggetje aan de stuurboord kant in de mast hebben hangen. Weer zo'n maritieme gewoonte: verenigings- of thuishavenvlaggen hangen bakboord, vlaggen van het bezochte land stuurboord. Meestal hangt in dit gebied onder het Franse een Bretons vlaggetje. Opvallend veel Britten hebben ook nog een Europese vlag er bij. Waarschijnlijk zeilen Brexiteers niet. Sommige boten hebben ook nog ergens een piratenvlag hangen, maar dat wordt door mij, en naar ik mag aannemen de meerderheid van de zeilers, beschouwd als infantiel.

De laatste doorgang tussen de Franse kust en Île d'Ouessant, het Chenal du Four, kan spectaculair zijn. Je hebt er bijna nooit last van botsende stromen met bijbehorende golven, maar het tij kan er flink razen. Dat vereiste dus weer wat rekenwerk en om vijf uur opstaan. Dat had tot gevolg dat we de zon hebben zien opkomen terwijl we al onderweg waren. Omdat er geen wind stond hebben we het Chenal door gemotord, met een stevige stroom mee, dat wel. Uiteindelijk hebben we door het water bijna twintig procent minder gevaren dan over de grond. (Ik heb daar in het begin erg aan moeten wennen, bij stroom mee ga je harder als je over de grond meet dan door het water. Onze metertjes geven beide snelheden aan, je kunt dus altijd zien hoeveel stroom je mee of tegen hebt)

Vanaf nu gaan we rustig aan doen. Er zijn nog verschillende sluishavens die we niet kennen en die we willen bezoeken. Maar dat wordt dan wel weer heel erg goed rekening houden met stroom en getij.

Communicatie (11/7)

Een paar dagen geleden stuurde PM Delèfre (voor intimi Paul) me via Facebook "Poste restante - Notitie aan een afwezige vriend". Sindsdien speelt dat "poste restante" steeds maar door mijn hoofd.

In 1985 - '86 hebben Hanneke en ik een jaar lang door Azië gereisd op de fiets. In die tijd waren de communicatiemiddelen beperkt. Zodra we wisten wat onze volgende grote plaats was schreven we dat op een papiertje, deden daar een envelop met postzegel omheen en stuurden het naar Nederland, waar het via een contactpersoon werd verspreid onder vrienden en kennissen. Zodra we in de aangegeven plaats aankwamen stapten we vol verwachting naar het hoofdpstkantoor om te kijken of er poste restante brieven op ons lagen te wachten. We waren daarin niet de enigen. Het GPO (General Post Office) in Kathmandu had de brieven gesorteerd en uitgesplitst op achternaam in speciale vakjes. Uiteraard stond een brief voor mij onder de K. Terug in Nederland hebben we trouwens een half jaar later nog een niet afgehaalde brief retour gestuurd gekregen.

De notitie van Paul bracht dit alles weer in mij boven. Alleen jammer dat hij via internet kwam, ik was hem graag op een postkantoor gaan ophalen.

Gevaarlijk varen (16/7)

Een van de gevaarlijkste vaarwateren die ik ken is de baai van Morlaix. Het is er vergeven van de rotsen, ondiepten en onduidelijke doorgangen. Zelfs met onze plotter, de vaar-Tomtom, heb ik moeite de route tussen alle obstakels te vinden. De tonnen en bakens worden keurig aangegeven maar het probleem is dat die allemaal even groot op de kaart staan. In het water staat nu eens een enorme groene toren, dan weer een groene bezemsteel. Beide moet je bij invaart aan stuurboord houden. Maar van een afstand zijn de dunne staken nauwelijks zichtbaar. Op de plotter staat ook keurig aangegeven wanneer er iets droogvalt. Maar dat is dan vaak bij ultra laag water. Midtij of hoger steekt er alleen maar een puntje rots boven het water uit, bij hoogwater zie je helemaal

niets. En dan stroomt het ook nog eens flink, waardoor je voortdurend opzij wordt gezet, uit de vaargeul.

Toen we er voor het eerst waren, zeven jaar geleden, vertrokken we met rustig weer uit Morlaix, vier mijl landinwaarts. De rivier er naar toe valt grotendeels droog. In elk geval kunnen wij er bij laag water niet varen. Toen we naar buiten voeren bij afgaand tij, stak de wind op met uitschieters dik in de windkracht acht. En dan ook nog eens precies op de kop. Een visser gebaarde ons dat we moesten teruggaan, maar dat was onmogelijk. Op de motor en tussen de kolkende rotspunten door hebben we toen Roscoff aan het begin van de baai bereikt. Ik ben zelden zo bang geweest op zee als toen.

Gelukkig was het deze keer rustig. Ondanks dat vond ik het lastig de route te bepalen. Toch zijn we nog even aan de grond gelopen. Maar dat was bij de sluis van Morlaix in de modder. Ik had een rode ton aan gezien voor een groene. Stom, maar te mijner verdediging: hij zat onder de modder. Aan de andere kant, een groene ton is puntig en een rode plat en dat had ik moeten zien.

Zoek de vaargeul

Stroom tegen (19/7)

Onderweg van Trebeurden naar Tréguier passeerden we de Sept Îles. Dat is een eilandengroep waarvan er slechts één kan worden bezocht, de rest is vogelreservaat. In dit gebied moet je heel veel rekening houden met de getijden en de stroom. Trebeurden konden we alleen uit rond hoog water omdat de haven op diepte wordt gehouden door middel van een automatische sluisflap, een uit het water oprijzende sluisdeur, geflankeerd door de standaard groene en rode havenbakens. We vertrokken twee uur na hoogwater, wetend dat we verderop langs de kust stroom tegen zouden hebben. Maar dat kon niet anders. Dat hebben we geweten. We kwamen niet vooruit. Vooral bij de Îles was het bar en boos. Er stond al niet teveel wind, dus voeren we ook niet snel, maar als je dan tijdenlang drie knopen stroom tegen hebt kom je helemaal niet vooruit. Bovendien leg je door het water veel meer afstand af dan in werkelijkheid. We hadden gepland om rond laag water de rivier de Jaudy, waaraan Tréguir ligt, op te draaien. Dat werd twee uur later. Daar moet dan bij worden verteld dat we gelukkig het laatste uur op zee weer een beetje stroom mee begonnen te krijgen. Toen we op halftij bij de haven van Tréguier aankwamen was de stroming zo sterk dat de havenmeester ons de opdracht gaf twee uur aan de wachtsteiger te gaan liggen omdat aanleggen door de dwarsstroom en de wind te moeilijk was. Uiteindelijk bleek dat de teller over de tocht 12 mijl teveel had aangegeven, ondanks de stroom mee de laatste anderhalf uur. Er was dus meer dan twintig kilometer water langs ons gestroomd. Wat een raar idee.

De sluisflap van Trebeurden

Jezus hangt weer (19/7)

In Tréguier staat het Calvalere de la Protestation, een beeldengroep die bestaat uit Jezus aan het kruis, geflankeerd door de twee zondaren en met Maria en een aantal andere dames aan de voet. Deze groep is neergezet als protestantwoord tegen de onthulling van het beeld van Ernest Renan, een goddeloze vrijdenker, op het plein voor de kerk. Toen we hier in 2014 waren lag Jezus in stukken op de grond. Ik heb daar toen een stukje over geschreven waarin ik mijn verbazing uitsprak over het feit dat daar blijkbaar al tijden niets aan gedaan was. Er was zelfs om hem heen gemaaid. Nu hangt hij weer keurig op zijn plaats.

Noord Bretagne (23/7)

We zitten in het koelste deel van Frankrijk. Dat is fijn want de 41 graden in Bordeaux lijken me niet echt aangenaam. Hier is het een graad of 30, warm, maar nog goed uit te houden. Behalve voor Ollie die een aantal keren per dag aangeeft dat hij wil zwemmen. Wandelen doen we op dit moment vooral vóór de lunch, dan is het het beste uit te houden, vooral voor hem.

We zijn beland in Paimpol, een lief toeristenplaatsje met een heuse sluis waardoor we zijn binnengevaren. Eigenlijk hadden we een enkele deur verwacht, maar hier is het invaren, stijgen en dan er weer uit. Buiten valt het bij eb droog, behalve een klein geultje met links en rechts rode en groene tonnen die op het droge komen te liggen. Toen we aankwamen konden we er ruim varen. Een klein stukje verderop langs de kust ligt weer zo'n natuurlijk zwembad. Als het hoog water is loopt het helemaal onder, inclusief rand met startblokken. Als het water zakt is het een 25 meter

bad met rondom strand. De kust bestaat hier uit rotsen, afgewisseld met zandstrandjes. Voor die kust wemelt het van de eilandjes en klippen die vaak bij hoog water onderduiken. Opletten bij het varen dus, maar dat had ik al eerder beschreven.

De Franse vakantie is nu toch wel los gebarsten. De terrasjes zitten vol, zeker voor de lunch, en in Paimpol is er altijd wel live muziek. Vanmiddag heb ik weer een tijdje zitten spelen met een stel straatmuzikanten op het terras van een winkeltje. Grappig dat ik dat tegenwoordig zonder schroom doe dankzij de inspirerende Filistijnen-Invloed.

Morgen gaan we weer verder. Onze passeport escale dagen zijn gebruikt en dus gaan we naar de volgende plaats waar we weer twee dagen gratis mogen liggen. We naderen nu de Kanaaleilanden. Voor ons is dat verboden gebied want huisdieren worden niet toegelaten. Andere zeilers die ook een hond aan boord hadden, vertelden dat ze aan de douanesteiger moesten gaan liggen. Het beest moest onderdeks blijven. Britten blijven op bepaalde gebieden paranoïde idioten en ik ben bang dat dat er de komende tijd met al dat rare brexit-gedoe niet beter op zal worden.

Aanvaart van Paimpol bij laag water

Een strijkijzer in een lief haventje (25/7)

We zijn via St. Quay Portrieux beland in Dahouët. Dahouët is een lief klein plaatsje, St. Quay daarentegen is een volkomen nietszeggend stadje zonder enige sfeer met een aangrenzend botenpakhuis. Vanaf de bezoekerssteiger moet je ruim een halve kilometer lopen voordat je op het eigenlijke vasteland bent. Daar is een boulevard met gedurende de laatste dertig jaar uit de grond gestampte gebouwen, geflankeerd door zieltogende bloembakken. Het kustpad ziet er redelijk uit maar het is erg aangelegd. Kortom: niet helemaal mijn ambiance. Aan de "ponton visiteurs" lagen, dubbeldik, verschillende snelle motorboten, type strijkijzer afgemeerd. Allemaal hadden ze als thuishaven Jersey. Dat ligt hier tenslotte maar een uurtje varen met zo'n ding vandaan.

Na een nacht zijn we St. Quay ontvlucht, de baai over naar Dahouët. Via een smalle doorvaart tussen de rotsen kom je in een klein haventje dat alleen bij hoog water aan te lopen valt. Uit beschrijvingen had ik begrepen dat er een getijdenflap was die de binnenhaven op diepte hield, maar dat bleek onjuist. Er is gewoon een drempel waarachter het is uitgediept. De daling van het

water blijft op die manier binnen beperkt en buiten valt het droog. Afgezien van vier restaurantjes, twee cafés, een hal met antiek en curiosa, een bakker en een gitaarreparateur (!) is er niets. Het kustpad loopt er schitterend over de rotsen die naar het westen toe het begin (of einde) vormen van het uitgestrekte zandstrand van Pléneuf-Val-André. Waarschijnlijk komen de toeristen 's avonds op de terrasjes langs het haventje daar vandaan om te genieten van de rust en de pracht van het haventje en de droogvallende rivier.

Toen we aan kwamen werden we door de havenmeester verwezen naar een plekje naast een zestien meter lange, vijf meter hoge Sunseeker, model strijkijzer. Voor ons was een conversatie nauwelijks mogelijk op de boot omdat zijn ventilatie teveel lawaai maakte. Gelukkig lag de aansluiting van de walstroom vrij ver weg van onze ligplaats dus met de smoes dat onze kabel te kort was hebben we gevraagd of we ergens anders konden gaan liggen. Dat was geen probleem. Nu liggen we aan de andere kant, uitkijkend over de in de modder weggezakte kleine bootjes. Op de grote motorboot uit wiens slagschaduw we vanmiddag zijn ontsnapt, zag ik het geflikker van een dik twee meter breed tv-scherm.

Wat voel ik me rijk met het uitzicht vanaf ons relatief kleine bootje.

Dahouët anderhalf uur voor HW

Bretagne uit (29/7)

Ik heb het Bretonse vriendschapsvlaggetje dat volgens protocol onder het Franse aan stuurboord in de mast hing weggehaald. We zitten in Normandië en niet meer in Bretagne. Niet dat daar verder veel van te merken is maar gewoonten zijn er om in ere gehouden te worden.

Datzelfde vinden ze hier in Granville van de Maria-processie die gisteren voor de 70e keer werd gehouden. Toen we langs de oude vestingmuren liepen zaten er hele mensenmenigten te kijken naar een aantal, mijns inziens volkomen oninteressante boten die buiten de haven rondvoeren. Later werd het duidelijk: het was ter ere van het "Grand Pardon de la mer et des corporations". Men herdenkt degenen die op zee zijn gebleven met een mis en een processie. Op mij maakt dat altijd een wat vreemde indruk. Dat je de doden herdenkt lijkt me een goede zaak, maar waarom dat moet gebeuren onder aanvoering van bejaarde mannen in witte jurken die met stinkende rookpotten lopen te zwaaien ontgaat me. Datzelfde geldt voor de rol die een meer dan tweeduizend jaar geleden gestorven vrouw zou kunnen spelen bij het beschermen van zeelieden anno 2019. Maar goed, ik ben niet gelovig en het zal we een band scheppen tussen de mensen die achter de witte mannen en het beeld van de vrouw lopen.

We zijn in Granville beland na twee schitterende zeildagen rond Cap Fréhel en langs St. Malo. We varen onder de Kanaaleilanden door want daar is Ollie nog steeds niet welkom. Omdat er de komende dagen een verkeerde wind wordt verwacht die bovendien nogal stevig wordt, lijkt het er op dat we hier een aantal dagen moeten verblijven. Voor morgen hebben we al uitgezocht welke bus we kunnen nemen om een kustwandeling te kunnen maken.

Ook leuk.

Zeilen langs de Kanaaleilanden (1/8)

Zeilend van Granville naar Diélette, vijftig mijl noordelijker langs de Franse kust zijn we maar één mede zeiler tegen gekomen. Nu stond er stevig wat wind, maar dat zou toch niet alle mensen moeten afschrikken. Ik vermoed dat bijna alle boten de route via de Kanaaleilanden kiezen. Dat is natuurlijk aantrekkelijk. Bovendien liggen er ook nog de Îles Chausey, een Franse eilandengroep waar je volgens de beschrijvingen mooi moet kunnen ankeren. Door de harde wind van de afgelopen dagen lijkt me dat nu niet erg comfortabel, maar we waren het toch al niet van plan.

Ook de haven van Diélette is erg rustig. Het plaatsje is helemaal niets, voor zover je al van een plaatsje kunt spreken. Er zelfs niet eens een bakker. De haven is splinternieuw met een getijdenflap die drie uur voor en na hoog water open gaat. Om de plaatselijke kaap varende kijk je ineens tegen een gigantische kerncentrale aan. Als je dat ding ziet liggen vraag je je af waarom mensen tegen windmolens protesteren, dit lijkt me nog minder om aan te zien (en over de veiligheid hebben we het niet).

Vanaf de haven gaat een gratis shuttlebus naar Les Pieux, zuidelijker en een stukje landinwaarts. Die hebben we genomen met het plan daarvandaan langs de kust terug te lopen naar de boot. Dat liep anders. Ons oriëntatievermogen blijkt bij bewolkt en vrijwel windstil weer toch slechter dan anders want we kwamen na een wandeling van een krappe twee uur terug op ons uitgangspunt. Dat is ons onder vergelijkbare omstandigheden in Putbus, Duitsland, ook al eens overkomen. Er was een geluk bij een ongeluk, de gratis bus vertrok kort nadat we terug waren op het uitstappunt. Die heeft ons weer vervoerd tot vóór het havenkantoor.

In dat kantoor hangt een ideeënbus voor de aanstaande renovatie van het sanitair. Ik zou willen suggereren om voor warm water te zorgen. De douche was gisterenavond koud, ondanks de eerste betaalmunt die in maanden nodig was. En als ze dan toch bezig zijn: de peilschaal die de diepte van de haveninvaart aangeeft is van binnenuit niet te lezen. Het lijkt er op alsof je welkom bent maar dat ze je vertrek zo moeilijk mogelijk willen maken.

Cherbourg (2/8)

Cap de la Hague is berucht om zijn stromingen. De kaap ligt op het Franse vasteland tegenover het noordelijkste Kanaaleiland Alderney. De pilots waarschuwen dat je de doorvaart erg goed moet plannen en dat hebben we dus gedaan. Bovendien was het springtij en dat versterkt de stroom alleen maar. Er stond geen wind dus moesten we motoren. Keurig op het goede moment kwamen we aan en werden we dus meegesleept door het water. Dit was de sterkste stroom die we ooit hebben meegemaakt. Op de motor liepen we 5,3 knopen, met de stroom mee 13,6. Dat betekent een stroom van $8,3 \times 1,852 = 15,37$ km/h. En het gekke was dat het niet opviel. Er waren weliswaar wat stroomrafelingen, wat golfjes die we tegen kwamen, maar dat was lang niet zo erg als bij de invaart van de Golfe de Morbihan. Maar nu was het vrijwel windstil. Ik moet me niet voorstellen wat het hier kan spoken als er een golfopbouw is door harde wind.

Direct na de kaap kregen we stroom tegen. Weliswaar net iets minder dan twee knopen, maar het was toch wel een teleurstelling om zo langzaam richting Cherbourg te varen.

Cherbourg wordt gekenmerkt door een enorme golfbreker voor de haven. De twee doorvaarten zijn ruim en de "rade" tussen de stad en de zee is kilometers breed. De haven is rustig gelegen en voorzien van opvallend veel Nederlanders. Het is tenslotte vakantietijd en in een normale vakantie is dit prima te bevaren. Ik krijg nu echt het gevoel dat we met de boot op weg naar huis zijn. Maar dat duurt nog wel even, eerst moeten we de komende havens gaan plannen. En dat valt nog niet mee met al die getijdenverschillen en stromingen.

We gaan vanavond rekenen.

Kermis in St. Vaast (4/8)

In Saint-Vaast la Hougue is het kermis. Het bonkt, knalt, rookt onder de worstjes, roept om en gilt vanwege de achtbaan en de reuzenschommel. Kortom het is er levendig.

We zijn langs het Pointe de Barfleur, keurig op de stroom naar St. Vaast gevaren. In 2011 hebben we hier ook gelegen en dat wist de computer nog. Maar voor ons is het onherkenbaar. Destijds was het een wat slaperig dorpje dat vooral werd geanimeerd door de amfibibus die mensen vervoert naar het eilandje voor de kust. Daar schijn je mooi te kunnen wandelen en het fort, uiteraard ontworpen door Vauban, te kunnen bezoeken. Bij laag water loop je er heen langs de oesterbedden die dan droog zijn gevallen. Staat het water hoger dan neem je gewoon de bus. Die laat zichzelf te water en vaart naar het eiland. De haven wordt afgesloten met een enkele sluisdeur waarover we makkelijk van onze boot naar de kermis en morgenochtend naar de bakker kunnen lopen. Als de sluis open is moet je een enorm eind om lopen.

Het kapelletje op de punt naast de haven is sfeervol. Het is gewijd aan de mensen die op zee verdronken zijn. Hier ontbreken de enge heiligenbeelden en andere sombere voorstellingen. Er hangen herinneringsbordjes en er branden opvallend veel kaarsjes.

Morgen schijnt de kermis weer afgelopen te zijn. Vanavond is er nog een vuurwerk.

Dat zal Ollie fijn vinden.

Le Havre (8/8)

Uit St. Vaast moesten we vroeg vertrekken omdat de sluisdeur even over zessen dicht zou gaan. Met de navigatieverlichting aan voeren we voor zonsopgang de haven uit. De wind was richting le Havre vrijwel recht achter dus we hebben grotendeels melkmeisje gevaren (voor de landrotten: dan zet je je fok over bakboord en het grootzeil over stuurboord of andersom). Het nadeel daarvan is dat de boot neiging heeft om erg te gaan rollen. Dat leverde bij Ollie zeeziekte op. Hij heeft een paar keer overgegeven. Dat was blijkbaar niet zijn enige probleem want hij had waarschijnlijk ook nog iets verkeerd gegeten, getuige zijn enorme diarree. Het was dus dolle pret aan boord.

Om Ollie een dag bij te laten komen hebben we besloten in le Havre over te blijven. Normaal zouden we dat niet hebben gedaan want de haven is sfeerloos en onze pilots bevelen de schoonheid van de stad ook niet echt aan. Volgens Clemens Kok, de schrijver van één van hen is het belangrijkste van de stad het station waarvandaan je naar het mooie Rouen kunt gaan.

In de tweede wereldoorlog is le Havre geheel met de grond gelijk gemaakt. Dat heeft tot gevolg gehad dat het centrum helemaal nieuw is aangelegd. Het ontwerp daarvan is van de hand van Auguste Perret, een leermeester van de in Nederland veel bekendere le Corbusier. Perret was een grootgebruiker van gewapend beton en ontwierp volgens de Klassicistisch-functionalistische stijl. De gebouwen en straten volgen een vast patroon met rechte lijnen en zonder enige versiering. Dat levert een verschrikking op van grauwe blokkendozen met vierkante ramen en lange flatgebouwen met veel horizontale rechthoekige ramen. De nieuwe kathedraal steekt daar als een vreemd soort fallusraket bovenuit. Het geheel is in 2005 op de Unesco werelderfgoedlijst geplaatst.

Lopend door de rechte straten achter de haven viel me op dat op een lantaarnpaal een sticker van de Action Française was geplakt. Deze extreem rechtse uiting bedekte een ander plaksel waarop vaag een gekleurd gezin te ontwaren was. Ik kreeg er nog sterker een unheimisch gevoel van.

Voor mij mogen ze Auguste Perret postuum kielhalen.

Het centrum van le Havre, gezien vanaf het achterdek

Hobbelen in Fécamp (11/8)

Fécamp ligt onderaan de falaise, de steile rotskust die dit deel van Normandië kenmerkt. Boven het stadje ligt een oud kerkje waar aandacht en gebeden worden geschonken aan omgekomen zeelieden. De haven zelf maakt een wat verwaarloosde indruk met een kale vlakte achter de vispakhuizen en oude steigers. Vanuit le Havre zijn we schitterend gevaren langs de witte krijtrotsen. Van verre zagen we de olifant van Étretat liggen, een rots met een gat die inderdaad een treffende gelijkenis vertoont met een dikhuid. De haveninvaart van Fécamp ligt onderaan de rots aan de zuidkant, goed te zien toen wij aankwamen, maar volkomen verstopt als je uit het noorden komt. Bij een zuidwesten wind wordt het water tegen de rotsen opgestuwd en kan het stevig golven de haven in. De avond na onze aankomst stak er een stevige wind op, uiteraard uit die richting. In de binnenhaven leverde dat een flinke deining op waardoor de boot heen en weer werd geslingerd en lag te rukken aan de landvasten. We hebben de twee voortrossen vervangen door de metalen veren die we hebben gekocht in Spanje toen we de boot in Torrevieja achterlieten. Dat leverde tenminste enige rust op. Iets verderop aan de steiger lagen drie Nederlandse jachten, zwaar en groot, een meter of veertien, die zo hard aan de vingerpielen rukten dat twee daarvan afbraken. De havenmeester heeft een noodreparatie verricht met spanbanden en de opvarenden hebben een constructie verzonnen met lijnen naar de tegenover liggende steiger. Al met al nogal wat opwinding.

Na een nacht en een dag onrust nam de wind af en vertrok iedereen. Wij zijn nog even blijven liggen omdat we pas 's avonds kunnen aanlopen bij onze volgende bestemming: Saint Valery en

Caux. Overdag hadden we dus mooi de tijd om nog een prachtige wandeling te maken boven over de krijtkust.

Invaart van Fécamp bij harde wind

Op de Noordzee (15/8)

"Er zeilde op de Noordzee, de Noordzee wijd en koud....." Die vertaling van Lennaert Nijgh van "the Golden Vanity" hangt al de hele dag in mijn hoofd.

We hebben afgelopen nacht in Boulogne gelegen in de meest deprimerende haven die we dit jaar hebben bezocht. Het is er vies en troosteloos en de stad wordt gedomineerd door sombere straten en een Zeeman XL in het lokale shoppingcenter. Liggend in de haven kijk je aan tegen verroeste palen die de boulevard ondersteunen. Die worden versierd door bruin uitgeslagen mosselen en oesters. Het enige wat interessant is is de oude ommuurde stad een kilometer van de haven. We hebben daar de vorige keer rondgewandeld, dit jaar hebben we heb voor gezien gehouden.

In Boulogne kwamen we laat aan door een lange, vermoeiende tocht vanaf Dieppe. De wind had recht achter gestaan en dan gaat de boot erg rollen en moet je heel precies sturen omdat je de zeilen over twee kanten hebt. Na een nacht goed slapen wilden we verder. Er werd een stevige wind verwacht maar niet heel erg, dachten we. Dat viel tegen. Al bij de uitvaart hadden we meer dan 30 knopen wind en die hebben we bijna de hele tocht naar Calais gehouden. Gelukkig is de doorgang van het Nauw niet problematisch. Bij Cap Griz Nez, de Franse kant van de Straat van Dover blijft de zee even diep als daarvoor dus heb je geen last van rare stroomrafelingen en ander klotserig gedoe. We hadden de doortocht bovendien goed gepland dus met een lekkere stroom mee zijn we de kaap om gevaren met een prachtig uitzicht op de links van ons liggende White Cliffs of Dover.

Met nog steeds windkracht 6 á 7 achter zijn we na twee grote veerboten de haven van Calais in gedraaid. Achter de brug liggen we afgemeerd, kijkend naar een wedstrijd jousten. Zo noemde Geoffrey of Monmouth, de kroniekschrijver van Koning Arthur tenminste het ridderspel met de

lansen. In de maritieme variant moet je je tegenstander vanaf een bootje zien te stoten. Leuk volksvermaak op Maria Hemelvaart.

Calais zelf valt ontzettend mee. We hadden een soort Boulogne verwacht maar het is schoon, goed onderhouden en ziet er vriendelijk uit. Alleen werden we gewaarschuwd voor mogelijke verstekelingen die proberen naar Engeland over te steken. Dat is hier een probleem, zoals ik ook al in Nederland had gelezen. We zullen ze vertellen dat we naar België gaan en dat met ons meevaren dus geen enkele zin heeft.

Grevelingen (17/8)

Frankrijk heeft een klein stukje aan de kust dat van oorsprong Nederlandstalig is. Daar is nu nog iets van te merken aan de plaatsnamen en het feit dat opschriften, behalve in het Frans, soms ook in Engels en Nederlands staan. De streek heet ook Flandre Côte d'Opale. Hier ligt Gravelines, van oorsprong Grevelingen.

Gravelines bereik je via een bijna droogvallend, vier kilometer lang kanaal. Aan het eind ligt een ommuurd stadje, uiteraard weer ontworpen door Vauban. Volgens onze pilot is het een slaperig plaatsje. Ik ben het daar niet mee eens, het is overleden en ligt opgebaard. Zelfs op een zaterdag als deze maakt het een geheel uitgestorven indruk waarin zelfs de op het centrale plein aanwezige kermis nauwelijks enig leven weet te blazen. De haven, gelegen in Bassin Vauban, wordt afgesloten door een sluisdeur waardoor we binnen blijven drijven. Dat wil zeggen, waar wij nu liggen. Dichter naar de kant toe bestaat de grond uit modder, waarbij het zo ondiep wordt dat ik een zilverreiger zag lopen. De afgemeerde boten liggen diep in de prut gezakt.

Al met al is het er toch niet onaangenaam. Het sanitair is ruim voldoende en de Lidl ligt op twintig meter van de steiger. Het levert het ultieme gevoel van rust en onthaasting op. Vandaag zijn we langs het invaartkanaal gelopen naar de kust. Daar bleek een pontje je te kunnen overzetten dus langs de andere kant zijn we terug gewandeld. Ook de badplaatsen Petit en Grand Fort Philippe aan beide zijden maakten een uitgestorven indruk. De man met zijn ritmebox en synthesizer die de boulevard moest opleuken zat verloren te spelen in de muziektent. Het strand leek eindeloos breed en verlaten. Het was eb.

Naschrift:

Op een zaterdagmiddag in het hoofdseizoen is de werkplaats waar de bouw van een replica van het zeilschip "Jean Bart" te bezichtigen is gesloten, inclusief de souvenirwinkel, gaat de bar-brasserie bij de haven om 19:00 uur open en werd mij bij de jachtclub te verstaan gegeven dat toegang alleen voor leden was. Bruisend Gravelines.

Belgie (19/8)

Op 51°04.33 N 002°21.27 E, dat is anderhalve mijl buitengaats voor Duinkerken staat een hele rare ton. Normaal geven tonnen vaarroutes en gevaren aan maar deze doet dat duidelijk niet. Hij lijkt op een kardinaal (voor de landrotten: dat is een ton waar je, afhankelijk van het teken dat er bovenop staat noord, zuid, oost of west langs moet varen) maar het bovengedeelte is een vrouwenfiguur. Ik heb een foto ervan geplaatst op zeilersforum met de vraag wat het voor een ding was. Nu ben ik op de hoogte. Het is een kunstwerk van Léopold Franckowiak en het stelt Marianne voor, de sirene van Duinkerken. Sinds 1989 drijft zij daar langs de kust. Het heeft nogal wat voeten in de aarde gehad om haar daar te krijgen. Met betonning spot je niet, vond men, maar de kunst heeft gezegevierd.

Met een geweldige wind achter en prachtig op de stroom zijn we vanaf Gravelines naar Nieuwpoort gevaren. Vier en een half uur over 31 nm inclusief uit- en invaart is voor ons een record. Nieuwpoort is de laatste haven waar we gebruik kunnen maken van ons passeport escale. Van nu af aan moeten we weer voor de havens gaan betalen. Eigenlijk hadden we een dag later

willen aankomen, precies op de laatste dag van ons contract maar het liep zo lekker dat we Duinkerken hebben overgeslagen.

Het is vreemd om weer in een Nederlandstalig gebied te zijn. Ik heb de hele rijd de neiging om "bonjour" te roepen en ook de winkels zijn ongebruikelijk. Niet op iedere straathoek een bakker en de supermarkt ver buiten het centrum. Ik wilde nog een nieuwe gastank kopen, maar die hebben ze hier niet bij het benzinestation, en de Carrefour verkoopt ze ook niet. Nog even verder zoeken dus. En het opschrift op de kledingwinkel bij de haven was helemaal vreemd: "Bretoense Kledij" in plaats van "Vêtements Bretonnes".

La Sirène de Dunkerque

Bij Michiel op bezoek (21/8)

De Nederlandse kust is een verademing vergeleken bij die van België. Wat hebben die hun kustlijn kunnen verpesten met flats, flats en nog eens hoogbouw. De eerste keer dat we er langs voeren, nu al weer bijna tien jaar geleden, dacht ik dat het bossen waren die ik aan de horizon zag, het bleek beton te zijn. De skyline van Vlissingen zie je ook van grote afstand liggen, maar die bestaat uit een aantal hoge gebouwen, een paar torens en een molen. Kan het Nederlandser? Aan de kust van Zeeuws Vlaanderen staan wat gebouwen maar de duinen overheersen. Kortom: we zijn weer in Nederland zodat ik van nu af aan mijn negatieve commentaar zal beperken tot ons eigen land.

Van Nieuwpoort zijn we in één ruk doorgevaren naar Vlissingen. We hadden een groot gedeelte van de tocht stroom tegen, maar dat was gepland, de stroming in de Oosterscheldmond is sterk en die wilden we mee hebben. Bovendien is de Michiel de Ruyter haven bij laag water niet aanloopbaar dus dat was ook een beperking. We zijn in de paar dagen tussen Calais en Vlissingen ongeveer evenveel zeeschepen tegen gekomen als in de laatste twee jaar aan de Franse kust. De scheepvaart van en naar Zeebrugge en Antwerpen is enorm, nog afgezien van alle ferry's die oversteken naar Engeland. Het is voortdurend om je heen kijken want die krenge gaan zo hard dat ze naast je zitten als je even niet oplet. Intussen zijn we wel zo ervaren dat we kunnen inschatten of we ruimte hebben om een vaargeul over te steken, maar ook nu was het weer een keer bijsturen en toch maar achterlangs gaan. Voor ons 10-meter bootje is zo'n stalen geval van 200 meter geen partij.

Vlissingen is minder shabby dan ik me herinnerde. Buiten het centrum ligt er wel veel braak waar machinefabrieken en scheepsindustrie heeft gelegen, maar de binnenstad is mooi opgeknapt en door de oude straatjes rond de kerk kun je aangenaam dwalen. De boulevard met zijn uitzicht op de Westerschelde en de Sardijnsgeul met zijn drukke scheepvaartverkeer is sowieso al de moeite van een bezoek waard. De Michiel de Ruyter haven, de jachthaven aan zee, is aangenaam rustig. Er ligt een voetgangersbruggetje over de ingang dat open moet en er is een drempel zodat je er niet in kunt bij eb, maar eenmaal binnen lig je vlak bij het centrum. Het havenkantoor is het vreemdste wat ik ken. Links naast de bar in het café op het havenhoofd staan een computer en twee stoelen waar je je moet melden. Mijn biertje werd voor me neer gezet terwijl ik bezig was met de gegevens van de boot te verstrekken. Uniek!

Frederik (22/8)

Via het kanaal door Walcheren zijn we in Veere beland. Het blijft een van mijn favoriete plaatsjes met zijn toren aan het havenhoofd, het mooie stadhuis en zijn exclusieve jachtclub waar de bezoekers worden gescreend op het bezit van een jacht. We liggen er vier dik, het stikt er van de Duitse toeristen, een bakker of een supermarkt zul je er tevergeefs zoeken, maar ik houd er van.

Zeker na vandaag. Ik heb namelijk muziek gemaakt met Frederik van vijf. Vanmiddag zat ik in de kajuit even een blues te piepen op mijn bluesharp toen een klein jongetje van de boot naast ons vertelde dat hij ook een mondharmonica had. Hij ging hem halen. Trots liet hij zijn C-tje zien en meteen hoorde hij dat die van mij anders was. Ik heb mijn A omgeruild voor ook een C en ben hem gaan uitleggen hoe hij er mee om moest gaan. Blazen, zuigen, cijfertjes boven, en meer naar rechts betekent hogere toon. Hij had er gevoel voor maar durfde niet erg. Ik heb mijn gitaar gepakt en ben blues gaan spelen in de juiste toonsoort. Na enige tijd begon hij mee te piepen. Nu heeft een bluesmondharmonica het grote voordeel dat je er eigenlijk nooit echt vals op kunt spelen en dat hoorde hij ook. Zo heb ik een hele tijd met een jochie van vijf muziek zitten maken tot groot vermaak van zijn vader en moeder. Ik heb er nog een video van gekregen.

Ik vond Veere altijd al leuk, maar dankzij Frederik kan het helemaal niet meer stuk.

Even naar Haarlem (24/8)

We liggen bij de Werf in Goes. De haven is knus en kneuterig maar hij is daardoor ontzettend leuk. Om in Goes te komen moet je eerst de sluis van het Goese Sas door en vervolgens het kanaal uit, met twee bruggen, halverwege en vlak bij de haven. Die laatste brug gaat op het hele uur open. Uiteraard waren wij er even over twee. Ingeklemd tussen andere boten liggen we onder de bomen, naast de oude schuur en tegenover de gemetselde miniatuur vuurtoren waarin zich een toilet bevindt. Het clubhuis is al enkele decennia niet veranderd en de prijs van het bier stamt nog van kort na de invoering van de euro. Je wordt verondersteld zelf geld voor je bier of fris in het bakje met de gleuf te doen. Eenheidsprijs: 75 cent.

Vandaag was er in Haarlem een repetitie-jam van de Filistijnen bij bandlid Arjan in de tuin. Ik heb besloten mijn oude-lullen-vrij-reizen dag op te offeren aan een retourtje Goes - Haarlem. Dat bleek een uitstekend idee. Even weer de banden aanhalen met de band. We hebben lekker enthousiast een uurtje of drie staan spelen. Het blijft een geweldige tijdspassing.

Omdat het weer erg mooi dreigt te blijven en er de aanstaande week nauwelijks zeilwind wordt verwacht hebben we besloten de eerstkomende dagen rustig aan te doen totdat er een beetje wind komt om buitenom naar Scheveningen te varen. Voorlopig zitten we op het achterdek, motoren zo nu en dan naar een nieuwe haven en genieten van het zonnetje. Het lijkt wel vakantie.

Zeehonden en een natte Belg (26/8)

Vanuit Goes hebben we een (kleine) omweg gemaakt via het Brabants Vaarwater. Dat is een deel van de Oosterschelde. Tussen het Engels Vaarwater en het Brabants ligt een plaat die bij eb droogvalt en waar veel zeehonden liggen. Die waren er ook. Op de punt zagen we een enorme zeehondenkolonie van meer dan vijftig beesten, luierend en ook zo nu en dan zich hobbelend verplaatsend. Dat was leuk om te zien maar eigenlijk veel leuker waren de drie zeehonden die we later en de volgende dag dichtbij de boot hun kopjes boven het water zagen uitsteken. Jammer genoeg zijn ze niet zo nieuwsgierig als dolfinen. Meezwemmen is er niet bij, zodra je nadert duiken ze onder.

Toen we vanuit Colijnsplaat, onze volgende haven, wilden vertrekken ging het een beetje mis. We wilden snel weg om de Zeelandbrug van half elf te halen en schatten de afvaartprocedure niet helemaal goed in. Buren wilden ons helpen, waaronder een vriendelijke Brusselaar. Hij duwde, duwde, duwde en kwam toen bijna horizontaal te hangen tussen schip en kade. Gelukkig kon hij zwemmen, maar ik ben bang dat zijn telefoon het niet heeft overleefd.

Slijkgat (30/8)

Via Willemstad, het schitterende havenplaatsje annex vesting aan het Haringvliet, zijn we beland in onze oude thuishaven Hellevoetsluis. Het was een beetje thuiskomen. Havenmeester Kees had een rekening voor ons uitgeschreven met de tekst: "Welkom thuis en goed jullie weer te zien" en een te betalen bedrag van € 0,00. Na een nachtje overblijven en met de goede vrienden Gio en Sjoukje aan boord zijn we door de Goereese Sluis het Slijkgat in gevaren. Dat viel tegen. We hadden al iets te lang bij zitten praten bij de koffie en toen duurde het schutten ook nog eindeloos. Daardoor was de stroom in het Slijkgat harder tegen dan gepland. Ook de wind stond op de kop dus we schoten niet op. De snelheid kwam nauwelijks boven de twee knopen. Ik wilde een stukje afsnijden en ben iets te vroeg stuurboord uit gegaan richting Maasmond, waar de grote zeeschepen uit Rotterdam het ruime sop kiezen. Daarvoor negeerde ik de betoning, me niet realiserend dat de zandplaten de neiging hebben zich te verplaatsen. Buiten de vaargeul kwamen we terecht in grondzeëen en een ondiepte waarbij er op een zeker moment maar 2,5 m water stond. Met het zweet in mijn handen heb ik terug gestuurd naar de rode ton, blij dat het intussen half tij was geworden en dus het water redelijk hoog stond.

Bij boei SG4 konden we echt naar het noorden. De stroom draaide mee, de wind werd gunstig en tussen de grote schepen die uit de Waterweg komen door zijn we naar Scheveningen gevaren. Daar hebben we aan dek zitten kletsen, lekker buiten de deur gegeten en daarna afscheid genomen van onze opstappers. Maar dat Slijkgat door: volgende keer moet het anders.

Bijna thuis (5/9)

Intussen, zes dagen verder, liggen we bij de watersportvereniging IJmond, recht onder de vertrekroute van alle vliegtuigen van Schiphol. Het is een lieflijk, een beetje kneuterig haventje met ontzettend veel pokkenherrie.

Maar even chronologisch. Van Scheveningen zijn we via IJmuiden naar Texel gevaren. Steeds rekening houdend met de stroom. Gezien het tijdstip van hoogwater lukte dat iets minder richting Oudeschild, maar aan het eind hadden we daar toch keurig een dikke twee knopen mee volgens planning. Texel is ouderwets mooi, de ziudoostkant is wat minder omdat je daar geen duinen hebt en de dijken die ze net vernieuwd hebben een wat cleane indruk maken. Na een dag wandelen vanuit Den Burg, waar we midden in het schapenfokfeest terecht kwamen, zijn we de Stevinsluizen door gevaren, het IJsselmeer op. Enkhuizen ontwapende me weer door zijn schoonheid, zijn verstopte grachten en zijn oude, vooroverhangende huisjes. Wat een schatje van een stadje!

In eerste instantie hadden we drie nachten in Enkhuizen willen blijven omdat er vandaag, de 5e, nogal wat wind werd verwacht. 's Morgens was het in de haven doordrustig met bijna slap hangende vlaggen dus we zijn toch maar vertrokken. Dat leverde een zeer ruige tocht op over het Markermeer naar Amsterdam. De wind was continu boven de dertig knopen (windkracht 7) en zelfs met een gereefd grootzeil en een klein lapje genua liep de boot uit zijn roer. (Voor landrotten: als er te veel wind staat weigert de boot dienst en gooit hij zijn kop in de wind. Je moet dan de hoeveelheid zeil verkleinen om hem weer op koers te krijgen.) Uiteindelijk bereikten we de Oranjesluizen bij Amsterdam en draaiden het IJ op. Ook daar en op het Noordzeekanaal hadden we zo nu en dan windkracht 8. Zeilen is er sowieso onmogelijk, maar ook de motor maakte moeilijke overuren. Bij de Buitenhuiserbrug verlieten we het Noordzeekanaal en gingen Zijkanaal C op, de plaats waar volgens Lennaert Nijgh het Spaarne naamloos eindigt.

De brug in de rijksweg A9 gaat maar drie keer per dag open voor mensen zoals wij. Volgens de havenmeester van IJmond vinden automobilisten dat nog te veel. Wij niet, morgen tegen de middag hopen we aan te leggen in Haarlem.

Weer thuis (12/9)

We zijn al weer een week thuis. De boot ligt bij de Watervrienden aan het eilandje Penningsveer en we hebben afgesproken dat hij eind oktober de kant op gaat.

Nu nog van alles opruimen, schoonmaken en repareren. Hoewel dat laatste niet erg veel zal zijn. Dan hebben we de tijd om rustig te gaan bedenken wat we volgend jaar gaan doen. Wordt het Scandinavië? Blijven we misschien dichterbij huis? Waar leggen we de boot in de zomer neer?

We gaan er eens op ons gemakje over nadenken.